

T a d e I p a d e o l a

De Sahara Testamenten

Nederlandse vertaling: Annmarie Sauer en René Hooyberghs

Tade Ipadeola is voorzitter van PEN-Nigeria en verbleef een tweetal weken in de PEN-flat in Antwerpen. Hij werd gelauwerd met de Delphic Laurel voor poëzie voor zijn gedicht *Songbird* en ontving voor de *The Sahara Testaments* de Nigeria Prize voor de historische reikwijdte van de cyclus, zijn rijke en gevarieerde taal en zijn persoonlijke lyriek. *The Sahara Testaments* is een cyclus van 1000 kwatrijnen, bijgaand gedicht eruit behandelt de Soedanese burgeroorlog.

IV

An ibex dreams of grass and vagabond chlorophyll
 Redacting the legend of leaves in deep green shrubs,
 It ruminates ibex-heaven as a cockerel in Brazzaville
 Blows its shrill trumpet. It wakes with dawn, rubs

Rested eyebrows against a mate's white belly, rises,
Capra nubiana, effortless as sunrise, pure beast.
 And it seemed a sin to the hunter to add to his prizes
 This beauty of the Sudan. Lowering his gun, he went east.

There he met Emma McCune, daughter of fate
 Heroine of a thousand tales. He fell in mortal love.
 With her alabaster urn, devotion did not abate
 When time froze the wings of his priceless dove.

He sat and wept by the river Nile. She didn't hear
 His crying, did not need to. He made circles
 Around his loss but none could help him bear
 This magnitude of grief, he made Canticles

Still his tears outran the Nile. He made a monument
 To a name that freed a generation, a shy name
 That his tongue pronounced in a bold moment
 That made an angel his lifelong ochre flame.

There is that remote Sudan, land of the Nile
 And sun, motley as Meroe, vivid with dreams
 Where the children flourished without guile
 Where forest and shrub drank the same streams.

And there is this Sudan, *codex rescriptus*, palimpsest
 Where janjaweed repaints memory in blood clots
 Of innocents, where crude-fed militias kill in jest
 Where oil and race yield endless, deadly plots.

Slaughter, food skirmishes, rape and dire need
 Exhaust Sudan every hour of the sundial
 And dying is art where those that bleed
 Fasten themselves to earth in their last trial

Of blackness, tendrilled as truth. We die,
 Are written in the books of life and death
 And also in another, where murderers lie
 About their wealth with their last breath.

IV

Een steenbok droomt van gras en zwerfend bladgroen.
Hij herschrijft de legende van het gebladerte in het diepgroen
Struikgewas, herkauwt de steenbokhemel terwijl een haantje in
Brazzaville zijn schelle trompet laat schallen. Hij ontwaakt bij dageraad,

Wrijft de wakkere wenkbrauwen tegen de witte buik van zijn maat, staat op,
Capra nubiana, moeiteloos als zonsopgang, puur beest.
Het leek de jager zondig om deze Soedanese schoonheid aan zijn
Trofeeën toe te voegen. Zijn geweer neerlatend trok hij oostwaarts.

Daar ontmoette hij Emma McCune (1), dochter van het noodlot,
Heldin van wel duizend verhalen. Hij werd dodelijk verliefd.
Zijn adoratie nam niet af voor haar urne van albast toen de tijd
De vleugels van zijn onschatbare vredesduif bevroor.

Bij de Nijl zat hij neer en weende. Ze hoorde zijn
Wenen niet, dat was onnodig. Hij draaide kringen rond zijn
Verlies, maar geen enkele kon hem helpen deze mate
Van verdriet te dragen. Hij schreef lofzangen,

Toch stroomden zijn tranen sneller dan de Nijl. Hij bouwde
Een monument voor de naam die een generatie heeft bevrijd,
Een schuchtere naam die zijn mond uitsprak op het moedige moment
Dat zij een engel werd, zijn levenslange okeren vlam van steen.

Er is dat verre Soedan, land van Nijl en zon,
Geschakeerd als Meroë, levend van dromen
Waar in kinderen argeloos bloeiden,
Waar woud en struikgewas uit dezelfde stromen dronken.

En er is dit Soedan, *codex rescriptus*, palimpsest waar
Janjaweed (2) het geheugen herschilderen met de bloedklonters
Van onschuldigen, waar door ruwe olie gevoede milities moorden
Uit wellust, waar olie en ras eindeloos dodelijke complotten smeden.

Slachtpartijen, voedselrellen, verkrachting en bittere nood
Putten Soedan uit op ieder uur van de zonnewijzer en
Sterven is een kunst waarbij wie bloedt zich aan de aarde vastklampt,
Aan een strohalm van waarheid, in een laatste beproeving

Van zwartheid. We sterven,
Worden bijgeschreven in de boeken van leven en dood,
En ook nog in een ander boek, waarin moordenaars
Met hun laatste adem liegen over hun rijkdom.

(1) Emma McCune was een Britse ontwikkelingshulpster in Soedan. Zij huwde de toenmalige guerrillaleider Riek Machar, nu de leider van de Sudan's People's Liberation Movement-In-Opposition. Emma overleed in 1993, zwanger van haar eerste kind, bij een auto-ongeval in Kenia.

(2) Janjaweed: een bewapende militia die actief is in de Soedanese provincie Darfur. Letterlijke vertaling van Janjaweed: 'een ruiter met geweer'. De Janjaweed zijn tegenstanders van de SPLM-IO en verantwoordelijk voor de moord op honderdduizenden burgers, zij gebruikten verkrachting als oorlogswapen.